

Podpiranje demokratičnega tiska je častna naloga vsakega demokrata.

CENA 20 LIR

List izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka 20 lir, na šestih straneh 25 lir. Zaostale številke dvojno. Celoletna naročnina 1000 lir; polletna 500 lir; trimesečna 280 lir; mesečna 90 lir. Uredništvo: TRST, ulica Moniechi 6/II - tel. št. 93-073, 93-806. Uprava: TRST, trg Duca degli Abruzzi 3, Dom pristaniških delavcev II. nadst. - tel. št. 28-402. Dopolni se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši in slike se ne vračajo. - Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter 30 lir. Oglasi se plačajo vnaprej. POSTNINA PLACANA V GOTOVINI - SPED. IN ABBONAM. POST.

OBNOVLJENA IZDAJA LETO V. ŠTEV. 252

OHRABREN PO PODPORI AMERIŠKIH GOSPODARJEV TITO OBNAVLJA SVOJE "PRAVICE" O celotnega Tržaškega ozemlja

Jugoslavija bo vključena v atlantski pakt, da s tem dobe imperialisti pot preko lju-
bljanske preseke v panosko nižino - Tito bo povabljen v Washington na uraden obisk

Sodeč po razvoju dogodkov v zadnjih tednih in na podlagi različnih člankov, predvsem jugoslovanskih, ameriških in angleških listov moramo sklepati, da je v teku nova velika ofensiva atlantskih sil za ureditev Tržaškega ozemlja. Avstrijskim vojnim netilcem se vidno zelo mudi najti novo izjavo, ki bi nudila več možnosti neposredne akcije proti Sovjetski zvezi kot Koreji, kjer je prav sovjetska vojska mirujočih preprečila, da se ni ameriška vojska ustrelila v svetovni vojni. Novo tirišče ameriških avturistov naj bi — pisanju ameriškega lista "Posta" — postala "Vzhodna Evropa", ki nudi, kot se zdi, več možnosti za kakšno politično akcijo kot Koreja, zlasti se zdi. Očitno je, da "Life" misli na Balkanski polotok ter računa, da bo Tito prevzel vlogo Singmana Rijja.

Da je Tito pripravljen na kakršno pustolovščino po uradni Washington, je splošno znano; prav tako ni skrivnost, da se na to pripravja na vse načine: vrtloga oboroževanja, ki požira skoro štiri petine državnih dohodkov Jugoslavije, skenitev Balkanskega paktu z Grčijo in Turčijo, neprestani obiski atlantskih strategov in politikov v Londonu so zgovoren dokaz tega. Sedaj se govori že prelo odkrito o bližnjem vstopu Jugoslavije v atlantski vojni pakt. Jugoslovanska vojska, ki se sedaj mudi v Washington, se je sestala z ameriški, angleškimi in francoski vojaškimi predstavniki, ki sodijo na Zahodu, prav namenu tesnejše vojaške povezave Jugoslavije z zahodnimi silami. Iz ameriških virov je izvedelo celo, da namestnik ameriške vlada povabi Tito na uraden obisk v Washington.

Za vključitev Tita v atlantski pakt pa je na poti trajna napetost med Beogradom in Washington, katere glavni vzrok je Tržaško vprašanje. Atlantski vojaški in politični predstavniki, da tudi formalno vključijo Jugoslavijo v atlantski vojni pakt, obenem pa da vključijo vprašanje Trsta tako, da bi ga mogli uporabiti za svojo strategijo. Angleški list "The World Telegram" ne skriva teh nakan: "Nogovrstna je strateška slaba točka, Trst in vedno se neresen spor med Italijo in Jugoslavijo bodočnosti tega nesrečnega mesta. To je posebno nesrečno mesto, da ta slabost obstoji prav v oni točki, kajti Trst je bil ljubljanske preseke, vodovinskega dostopa z juga in velikih ravnin Srednje Evrope. Te težave je mogoče ločiti rešiti samo na en način: vključiti Jugoslavijo v NATO (atlantski blok)..." Najbolje težavo smo že omenili: Trst. Teško si je zamisliti, da bi moglo biti sodelovanje v ameriški krogli obliki med Jugoslavijo in NATO popolno, do česar ostaja nereseno tržaško vprašanje: zato mora v interesu obrambe Zahoda imeti njeno rešitev prednost pred vsem.

Da Tito se dobro zaveda, da mu dane vse adute v rokah, da svoje vojne podvige proti Zahodu angleško-ameriški vojni strategiji nujno potrebuje njegovega sodelovanja, potrebuje Jugoslavijo kot napadno bazo, potrebujejo ljubljansko preseko za vdor v panosko nižino, potrebujejo pa tudi Trst kot vojaško dobavno lučko.

Tito se dobro zaveda svojega privilegirane položaja. Zato neprestano viša svoje zahteve glede našega ozemlja. Danes odgovorni titovski krogi zopet odkrito postavljajo svoje pravice do celotnega Tržaškega ozemlja. Tako obnavlja pomembno zunanje ministra Beblerja enega izmed možnih variant uresničenja temeljne ideje mirovne pogodbe, ostvaritve nevtralnega ozemlja Trsta, ki ne bi pripadel ne Italiji ne Jugoslaviji, kar bi odgovarjalo v veliki meri osnovnim interesom prebivalstva Svobodnega ozemlja.

Zelo značilno je, da italijanski vladi krogi do danes niso odgovorili na te titovske zahteve. Novi ministrski predsednik Pella se je omejil na pragmatično ponovitev zahteve po izpolnitvi obljub tristranske note, dočim ni reagiral z nobeno izjavo na titovske predloge. Očitno je, da se pod kriznim ognjem zahtev zahodnih velitelj, ki hočejo rešiti tržaško skupno upravo — kondominij Italije in Jugoslavije nad celotnim Ozemljem, rešitev, ki je po titovski logiki Beblerja ena izmed možnih variant uresničenja temeljne ideje mirovne pogodbe, ostvaritve nevtralnega ozemlja Trsta, ki ne bi pripadel ne Italiji ne Jugoslaviji, kar bi odgovarjalo v veliki meri osnovnim interesom prebivalstva Svobodnega ozemlja.

Taj zaradi molka s strani italijanske vlade so se odločili zoperstaviti italijanski komunisti. Njihov predstavnik Scocimarro je predlagal, naj Italija zahteva enotno civilno upravo za celotno Tržaško ozemlje, z izključitvijo tujih okupacijskih čet, torej prav to, kar zahtevamo mi Tržani in za kar je v teku velika podpisna akcija, ki zajema vedno širše sloje prebivalstva.

Vendar se jim ta maneuver ni obnesel. Zato se je večina držav izjavila, naj se povabi tudi Indija. Najtežji udarec za Ameriko je bil nedvomno nepopustljivo stališče Velike Britanije, ki odločno vztraja na prisotnosti Indije. Zelo brzdilo lekcijsko so dobili Američani tudi iz javno skandinavskih držav, ki so se vse izjavile proti ameriški zahtevi. Njim so se pridružili še predstavniki Poljske, Egipta in Izraela. Edine države, ki so se doslej izjavile za ameriški predlog, so Cankajškova Kitajska, Kuba, San Domingo, Haiti in Brazilija.

Proti nevdružnemu stališču Združenih držav v vprašanju korejske politične konference se je dvignila večina svetovnega javnega mnenja. Tako piše londonski Times, da ZDA še nikoli niso bile tako osamljene v OZN kot sedaj v korejskem vprašanju. Verjetno je bil prav v zvezi s tem vprašanjem poklican v London angleški predstavnik Selwyn Lloyd, ki je v OZN nastal med Anglijo in Združenimi državami. Skoro vsi veliki angleški časopisi pozivajo ZDA, naj spremene svoje stališče glede udeležbe Indije na politični konferenci. Celotno v Ameriki sami je nepopustljivo ameriškega delegata naletela na odpor. Vdova po pok. predsedniku Rooseveltu je izjavila, da je osamljenost ZDA posledica trgovačev njihovih voditeljev.

Da bi se ZDA izognile težkemu porazu v OZN z vključitvijo Indije na politično posvetovalno gledanje miru na Koreji, so za kulismi začeli veliko akcijo. Predvsem skušajo pritiskati na južnoameriške države, da bi podpre njihovo stališče. Poleg tega pa se, kot iz zveza, tajno pogodi tudi s francosko delegacijo za "kravjo kupčijo". Francija naj bi menjala doseženo stališče glede udeležbe Indije ter prepričala, da ne bi zavedni predlog dobil potrebnih dveh tretlin glasov. Združene države pa v zameno glasovale proti vpsu na dnevi red Varnostnega sveta vprašanja odstavitve maroškega sultana, kot so zahtevala arabske države.

V tork je zopet govoril sovjetski predstavnik Višinski, ki je predložil resolucijo, v kateri predlaga, naj se na politično konferenco povabi 15 držav, to je poleg šestih sovražnih še 9 nevtralnih, med njimi ZSSR, Indija in dr. V četrtek se je začelo glasovanje o posameznih predlogih. Z 59 glasovi in nekaj vzdržanimi je bil sprejet prvi člen zahodne resolucije, v katerem se izjavlja, da je namen OZN v Koreji, da se z miroljubnimi sredstvi doseže zedinjenje Koreje. Obdit pa je bil sovjetski predlog, naj se na politično konferenco povabi 15 držav.

ZDA so bile poražene na zasedanju OZN

Večina držav se je izrekla za sodelovanje Indije na politični konferenci - Ves arabski svet proti francoskim kolonialistom

V četrtek so na zasedanju politične komisije OZN Združene države Amerike doživele prvi poraz. Pri glasovanju sovjetskega predloga o udeležbi Indije na korejski mirovni konferenci, je 27 držav glasovalo za sovjetski predlog, 21 proti in 11 se jih je vzdržalo. Prvic v zgodovini OZN se je ameriška avtomatična večina razbala.

V politični komisiji Organizacije združenih narodov se je v preteklem tednu nadaljevalo razpravljanje o pripravah politične konference o Koreji. Glavno sporno vprašanje je bilo, kdo naj bo povabljen na to konferenco. Kot smo že poročali, se Združene države zelo trudijo, da bi izključile od nje vse nevtralne države, predvsem Indijo.

Vendar se jim ta maneuver ni obnesel. Zato se je večina držav izjavila, naj se povabi tudi Indija. Najtežji udarec za Ameriko je bil nedvomno nepopustljivo stališče Velike Britanije, ki odločno vztraja na prisotnosti Indije. Zelo brzdilo lekcijsko so dobili Američani tudi iz javno skandinavskih držav, ki so se vse izjavile proti ameriški zahtevi. Njim so se pridružili še predstavniki Poljske, Egipta in Izraela. Edine države, ki so se doslej izjavile za ameriški predlog, so Cankajškova Kitajska, Kuba, San Domingo, Haiti in Brazilija.

Proti nevdružnemu stališču Združenih držav v vprašanju korejske politične konference se je dvignila večina svetovnega javnega mnenja. Tako piše londonski Times, da ZDA še nikoli niso bile tako osamljene v OZN kot sedaj v korejskem vprašanju. Verjetno je bil prav v zvezi s tem vprašanjem poklican v London angleški predstavnik Selwyn Lloyd, ki je v OZN nastal med Anglijo in Združenimi državami. Skoro vsi veliki angleški časopisi pozivajo ZDA, naj spremene svoje stališče glede udeležbe Indije na politični konferenci. Celotno v Ameriki sami je nepopustljivo ameriškega delegata naletela na odpor. Vdova po pok. predsedniku Rooseveltu je izjavila, da je osamljenost ZDA posledica trgovačev njihovih voditeljev.

Da bi se ZDA izognile težkemu porazu v OZN z vključitvijo Indije na politično posvetovalno gledanje miru na Koreji, so za kulismi začeli veliko akcijo. Predvsem skušajo pritiskati na južnoameriške države, da bi podpre njihovo stališče. Poleg tega pa se, kot iz zveza, tajno pogodi tudi s francosko delegacijo za "kravjo kupčijo". Francija naj bi menjala doseženo stališče glede udeležbe Indije ter prepričala, da ne bi zavedni predlog dobil potrebnih dveh tretlin glasov. Združene države pa v zameno glasovale proti vpsu na dnevi red Varnostnega sveta vprašanja odstavitve maroškega sultana, kot so zahtevala arabske države.

V tork je zopet govoril sovjetski predstavnik Višinski, ki je predložil resolucijo, v kateri predlaga, naj se na politično konferenco povabi 15 držav, to je poleg šestih sovražnih še 9 nevtralnih, med njimi ZSSR, Indija in dr. V četrtek se je začelo glasovanje o posameznih predlogih. Z 59 glasovi in nekaj vzdržanimi je bil sprejet prvi člen zahodne resolucije, v katerem se izjavlja, da je namen OZN v Koreji, da se z miroljubnimi sredstvi doseže zedinjenje Koreje. Obdit pa je bil sovjetski predlog, naj se na politično konferenco povabi 15 držav.

Ukrep francoske vlade, s katerim je bila uvedena preiskava o tej temi zadevi, toda ob doletenem trenutku je vse utihnilo. Neki časopis, ki je danes čase ponovno pritekel na dan zadevo, je napisal, da je bila vsa stvar postavljena ob stran, ker bi se sicer izvedelo preveč stvari.

Smatramo, da je pravilno, da bralci vedo, kaj je — če je resnica, kar se govori o doletenem trenutku — novi dokazni podaja "Fronte", zato smo tudi bethno opisali nekatere stvari življenja Bruna Cerne in ta dogodek, ki se ga v dolgih mri neposredno čite. Toda v zadnjih časih se opaža nekako poživelo delovanje enačevalca della Corona d'Italia Maria Stocca, ki je znan kot poražen voditelj fantomskega "Tržaškega bloka" (porazi ga je identifikacijski prof. Cusin sodelevec "Corriere").

Zdi se, da sedanje delovanje pripravljajo družitevi "Fronte" in "Lijeta" v enotno organizacijo, kateri bi moral predstevati ni manj kot zgoraj omenjeni pitez krajskega kroga. S tem bi se uresničila stara titovska zamisel, da okrepila svojeto pol kolono: etipendencijsko gibanje. To njihovo gibanje ima danes bolj kot kdaj koli prej nalogo, da pripravi ozračje manevrov beograjske kitke, ki, medtem ko predlaga obstojanje stanje, postavlja v vedno večjo utrajnost svojo zahtevo po vsem Svobodnem tržaškem ozemlju.

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

Giampiccoli „glavni tajnik“ KDO BO PRAVI VODJA «Fronte za nezavisnost»?

Kdo je bodoči titovski zaupnik?

Ze zadnjih smo poročali našim bralcem o čudnih pripetljivostih star znanec: biuš upravnik "Trieste-Sera" in "Corriere di Trieste", biuš delničar "Corriere" za račun ljubljanske kitke. On je eden najzanesljivejših ljudi ljubljanske kitke, čeprav je sedaj, uradno, le scenenjski sodnik lista "Corriere di Trieste".

Bruno Cerne stanuje v neki udobni vili, v bližini katere se je leta 1949, pripetil hrupen dogodek titovske politične kriminalnosti. Mislimo na poskušeno ubistvo Rudija Uršiča. Ko se je slednji vrnil iz Cernejeve vile, kamor je bil povabljen, ga je nekdo, spolijski komisar zelo udajno povabil, naj estopi v čakajoči avtomobil. Avtomobil je pripadal UDBI in lažni komisar je bil eden avtobuskih agentov, ki je imel nalogo ubistva Uršiča. Naravno, stvar je dvignila precej prahu tudi zato, ker je Uršič v svoji prijavi policiji navedel točne obtožbe, v katerih je bil imenovan tudi Bruno Cerne. Vse tisk je govoril o tej zadevi razen "Corriere di Trieste", ki je bil popolnoma rezerviran. To je tudi popolnoma razumljivo. Čudno bi bilo, če bi titovski časopis v italijanskem jeziku začel delati reklamo tej nezgodi UDBE.

Policija je bila uvedla preiskavo o tej temi zadevi, toda ob doletenem trenutku je vse utihnilo. Neki časopis, ki je danes čase ponovno pritekel na dan zadevo, je napisal, da je bila vsa stvar postavljena ob stran, ker bi se sicer izvedelo preveč stvari. Smatramo, da je pravilno, da bralci vedo, kaj je — če je resnica, kar se govori o doletenem trenutku — novi dokazni podaja "Fronte", zato smo tudi bethno opisali nekatere stvari življenja Bruna Cerne in ta dogodek, ki se ga v dolgih mri neposredno čite. Toda v zadnjih časih se opaža nekako poživelo delovanje enačevalca della Corona d'Italia Maria Stocca, ki je znan kot poražen voditelj fantomskega "Tržaškega bloka" (porazi ga je identifikacijski prof. Cusin sodelevec "Corriere").

Zdi se, da sedanje delovanje pripravljajo družitevi "Fronte" in "Lijeta" v enotno organizacijo, kateri bi moral predstevati ni manj kot zgoraj omenjeni pitez krajskega kroga. S tem bi se uresničila stara titovska zamisel, da okrepila svojeto pol kolono: etipendencijsko gibanje. To njihovo gibanje ima danes bolj kot kdaj koli prej nalogo, da pripravi ozračje manevrov beograjske kitke, ki, medtem ko predlaga obstojanje stanje, postavlja v vedno večjo utrajnost svojo zahtevo po vsem Svobodnem tržaškem ozemlju.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

PARIZ — Pet borcev za svobodo, tovariši Le Leap, Stil, Molino, Du-coloné in Laurent, so bili v tokrat izpuščeni iz zapora. To je velika zmaga francoskega delovnega ljudstva in partizanov miru, ki so neprestano zahtevali njihovo osvoboditev.

OSVOBODITEV PETIH TOVARIŠEV

TABOR ZAPEKARJEV

Ze dober mesec bobna titovski list in v njegovih policijskih aparatih po Jugoslaviji in izven nje, da bi privabili čim večje število navih kralinov na izkoreninjanje partizanskega tabora v Okroglici na Vipavskem.

TRICALO

Prav tako prirejuje zadnje leto po vsej Jugoslaviji nešteto vojaških zborovanj in tabornikov, katero jim priložnost daje, da si slijo kar največ ljudi v taborniki. Na isti način delajo zborovanja v Okroglici. Poznavajoč namreč, Primorskega in Tržaškega tabora, so izbrali priložnost, da se zborujejo v Okroglici. Na isti način delajo zborovanja v Okroglici. Poznavajoč namreč, Primorskega in Tržaškega tabora, so izbrali priložnost, da se zborujejo v Okroglici.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

RAJNERJEVA SENCA

Nekemu delovnemu pisniku, kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu. Pod naslovom "Rajnerjeva senca" je objavil pismo, v kateri ima "Demokracija" dovolj v rezervo, ni dalo srce miru, dokler ni strele na papir svojih neveljnih čustev do velikega slovenskega adobrotnika Rajnerja, nekdanjega vsemogočnega gaulterja v Trstu.

SLAVA TOV. ŽDANOVU!

TOV. TONZAR PRIPOVEDUJE O TITOVSKIH KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČIH

HOWARD FAST: AMERIŠKI DNEVNIK

V najhujši zimi so gnali ujetnike do vratu v morje

Ethel in Julius Rosenberg sta povrnila čast Ameriki

Izjem, kot glavnega sovražnika mira. Njegov referat, ki ga je imel na tem zasedanju, je predstavljal in je še danes dragocena podlaga in nauk svetovnemu komunističnemu gibanju za borbo proti imperializmu, za ohranitev mira.

Tov. Zdanov je dal obenem svoj dragocen ideološki doprinos k zgodovinski resoluciji I. U. o stanju v Komunistični partiji Jugoslavije. Poznejši razvoj dogodkov v Jugoslaviji in posebno današnje pozicije, na katere je odkril in brez strahu prešla beograjska klika, nam še bolj potrjujejo pravilnost utemeljitev zgodovinske resolucije.

Veliki voditelj, učenec in tovariš nesmrtnega Stalina pa je dal svoj doprinos tudi v domovinski vojni, ko je organiziral obrambo Leningrada. Da je junako mesto vzdržalo dve leti pred srčnimi napadi Hitlerjevih hord, je v znatni meri zaslugi tudi nepozabnega tov. Zdanova.

Tov. Andreju Zdanovu, globokemu teoretiku marksizma-leninizma in voditelju komunističnih in delavskih partij, kilice delovno ljudstvo vsega sveta ob peti obletnici njegove prečane smrti: VEČNA SLAVA TVOJEMU SPOMINU!

Samo par minut je trajal Rankovičev obisk - Premestitev na otok Uljanik - Tri dni garanja, brez oddiha - Ponesrečen beg - Jelniki niso hoteli več pretepati sotrpinov

21. avgusta 1951 smo imeli »obisk«: obiskati nas je prišel sam rabej jugoslovanskih narodov in neposredni krivec vsega našega trpljenja in naših muk Aleksander Rankovič. Prišel se je prepričati, če njegovi pandurji dobro uresničujejo ukaze.

Ze nekaj dni prej smo opazili, da bo nekaj nečega, ko so poleg navadnih začeli postavljati okrog taborišča nove stražarice.

Ko je prišel dan, so nas postrojene postavile pred barake, medtem ko je bilo krog in krog bodeče žice postavljenih na desetine proti nam naperjenih mitraljezov in se je vse okrog taborišča vlekla nepretrgana vrsta miličnikov in udbovcov z brozastkami v rokah.

Nenadoma se je skozi vhod taborišča prikazal nek človek, obkrožen od višjih in nižjih

oboroženih udbovskih oficirjev. Z urnim korakom je prišel do središča dvorišča, nas s sovraštvom in posmehom pogledal, se ozrl in odšel. Ves obisk ni trajal niti dve minuti. V tem času pa so ga jelniki, ki so ga spoznali po njegovem obrazu rojenega kriminalca, gledali s takim neprikritim sovraštvom in gnevom, da je moral razumeti, kako strašno bo za njega dan obračuna. V tem času so mu spreobrnenjenci vzklikali na vse grlo, kot je bilo že prej pripravljeno.

Med jelniki je bilo na desetine in desetine generalov, visokih in nižjih oficirjev ter borcev od 1941, ki jih je prav dobro poznal še iz časa borbe. Niti teh ni bilo sram, niti teh ni gledal, čeprav so v tistem trenutku predstavljali živo in nemo obdobje za vse zločine, ki jih je zakrivil proti najboljšim sinovom Jugoslavije.

28. oktobra 1951 so z otoka Grgur odpeljali prvo skupino jelnikov na otok Uljanik. Bil sem med prvimi, ki so prišli v to novo koncentracijsko taborišče. Bali smo se, da nas bodo sprejeli kot na otoku Grgur, vendar pa se ni nič zgodilo. V tem taborišču niso več jelnikov tepli pred vsemi, marveč so jih poklicali v svoje sobe in jih tam, ko se jim je zdelo potrebno, strahovito pretepali na štiri oči. Dejstvo pa je, da smo morali garati kot črna živina. Prve tri dni bivanja v novem taborišču smo morali delati dan in noč brez počitka. Po teh treh strahovitih dneh, so nam dali 3 ure počitka, nas potem zbudili ter nas ponovno gnali na delo, čeprav smo se komaj držali na nogah. To je trajalo do 20. novembra.

Prve dni novembra so udbovci zavohali, da sta se dva jelnika pripravljala na beg. Istaknila sta bila nekje čoln, ukradla nekaj hrane in vse skrila za časa nočnega dela. Ko so ju zasačili, so ju privedli do nas in ukazali »prosto«: jelniki so enostavno odklonili poziv na tepenje obeh tovarišev. Besni udbovci so začeli groziti na vse načine, da bi nas »sprosto«: jelniki so se odrekli, da bi nas nesrečno spravili nad oba nesrečnika, a vsi njihovi napori so bili zaman. Le pod surovim pritiskom orožja se je »javilo« k temu podumu in nečloveškemu delu kakih 50 »spreobrnenjencev«, ki so takoj izvršili svoj »povelje«, da so jim morali pomagati sami udbovci. To je bil prvi primer enotnega nastopa proti titovcem, kar nam potrjuje, da se je med jelniki začela ustvarjati tista vzajemna tovariška in človeška solidarnost, ki je prvi korak k aktivnejšemu delovanju proti sovražniku. Ta skupen in hraber nastop nas je vse navdušil in marsikakega »spreobrnenjence« zopet spremenil v človeka.

Najbrže tudi zaradi tega so si naši rabeji omislili drug način bojkota, ki bržkone predstavlja v sedanjih zgodovinskih dobi in v svetu edinstven primer najbolj barbarskega mučenja. Ne verjamem, da bi si bil niti Hitler nekaj takega

omislil, saj me še sedaj spremljuje groza, ko mislim nanj. Ker so videli, da aprivatno tepenje ne učinkuje kakor »javno« in ker so najbrže imeli ukaz, da ne smejo tako pogostoma tepsti jelnikov, saj so vesti o grozotah in titovskih taboriščih že prdirle v širni svet, so začeli »ejzbince« pošiljati ena kopanje peska k morju.

Ta nov način mučenja so začeli izvajati v januarju 1952. t. j. v najhujši zimi, v strahovitem mrzlem vetru. »Kopati pesek pri morju« je eno, a kopati pesek v morju je nekaj popolnoma drugega. In prav to so si izmislile te zverine. Najtrdnejši tovariši, t. j. tiste, ki so jim javno kljubovali, so pod stražo pošiljali k morju, tam jim ukazali, naj se slečejo do gola in jih pod pretjno orožja silili v vodo do pod pazduhe in nekatere druge

Zel bi napisati par besed o Ethel in Juliusu Rosenbergu, o tem, kar je njuno življenje in njuna smrt pomenila za milijone Američanov. Od dneva njune smrti sem imel nekaj časa za razmišljanje; od tedaj nisem napisal skoro niti, bavil sem se z različnimi osebnimi zadevami, toda usodno uročila k mlademu možu in mladi ženi, ki sta šla v smrt z junastvom in plemenitostjo, ki jima skoraj ni enakih v zgodovini človeštva. Njuna pisma iz hiše smrti tebe kraj moje postelje. Ponoči se zbudim, čutim se del njih samih in jočem. Gledam moje lepše, ljubljene otroke in vidim njuno otroka ter z grenko bolečino opazam tepoto vsega otroka.

Ponoči sem našel svojo ženo in ona je našla mene in ljubezni, ki jo čutila drug do drugega je zrasla kot nov in čudovit cvet. To ni samo najina izkušnja; poznamo duce zakonca, ki so se ponovno začeli ljubiti in se čutijo ljubici in tovariši v nesmrtni ljubezni, ki je vezala Juliusa in Ethelo Rosenberga. Občutek ne-

gotovega življenja, občutek tesnobe in nevarnosti, ki je v vsakem poštemen človeškem bitju današnje Amerike še vedno občutljiva, toda mi smo spoznali novo obliko hrabrosti.

Razumeti morate zakaj sta bila Rosenberga same kot brat in sestra, čeprav ju nisem nikoli videl in spoznal. Isti newyorški začetki so nas spopeli, po istih ljazah smo se igrali upirali se istim pomankanjem in obiskovali iste umazane bedne šole ter se zabavali v iste sanje o človeškem bratstvu in bodočnosti.

V grenkobi Amerike smo se prepeljali s sladkostjo; naučili smo se ljubiti našo deželo, ker smo živeli med ljudmi, katerih dobrote ni bilo mogoče odrediti, kot bi bila zoič. Nikoli nisem poznal Juliusa, toda z istim težkim srcem sva oba prisposodila padcu Španije. Najini tovariši, bratje in prijatelji spe v španski zemlji.

Spoznavam, da nimam nobene dobre lastnosti, ki mi ne bi bila dana od mojega ljudstva. Ljudstvo je radodarno z onim, ki ga ljudi in ne izdaja. Radodarno je bilo z Juliusom in Ethelo, ker jima je darovalo hrabrost in plemenitost, ki jima ni enake v naših časih.

Njuna pisma opevajo življenje življenjskega radost, nepisano po Ethelina pesnitve, z oboževanjem do življenja, ki jo izražajo v žez nesmrtno klasično delo šega jezika.

Toda kaj se je zgodilo z njima? Del nas je umrl z njima in z njima smo, da bi mogli kljubovati strahni končni preizkušnji dobrega človeštva: odgovoriti življenju za lesinega brata. Če večer njune smrti je bilo otrpelo zbravanje. Imeli smo dve uri časa, da ga pripravimo. Zato smo morali sprodati ust do ust, od trgovine do govine, po telefonu. In vendar je v dveh urah zbralo v Union Square, na sedemdesetih tisoč dobojših ljudi, ki so došli iz vseh delov mesta, medtem sta naš brat in sestra odšli v smrt.

Naučili smo se, da ljudstvo vedno močnejše.

Tako sta dva naša brata šla. Naj počitva v miru. Da mogla večno zibeti v sreči in Kaji v vsej zgodovini človeštva ni bilo nikogar, ki bi bil hrabriši od teh dveh mučencov. Njuna sta čast moji ubogi domovini; kajti Amerika ju je spoznala in nima drugih, njima enakih.

HOWARD FAST

TISK JE NAJMOČNEJŠE OROŽJE PROTI SOVRAŽNIKOM LJUDSTVA

O pomenu in važnosti pobud v okviru kampanje za naš tisk

Se pred nekaj leti so bili »prazniki demokratičnega tiska« na našem podeželju skoraj nepoznani. Ko govorimo danes o »prazniku tiska« pomeni, da govorimo o stvari, ki jo naše ljudstvo že dobro pozna in pričakuje od leta do leta z veliko nestrpnostjo.

Letos so se začeli »prazniki tiska« tudi na podeželju z dobrimi izgledi. Prvi dve veseljici, na Opčinah in v Ricmanji beležita navdave zadovoljnih uspeh. Prepričani smo, da bodo sledile še druge vasi in tudi prekobile dosežanje uspeha.

Naš namen pa je danes, da prikazemo pravi pomen, ki ga ima »praznik tiska« in zakaj polaga naša partija v to pokud tako važnost.

Večkrat smo že podčrtali, da ki jo naše ljudstvo že do močno orožje, ki ga ima naša partija v svojih rokah za borbo proti sovražnikom ljudstva in miru.

Treba pa je razumeti, da gre za orožje, ki ni še pripravljeno. Treba ga je namreč še izboljševati in izbrusiti, kar se doseže s trudom, čutom požrtvovalnosti in razumnostjo. Pri izraževanju svojega tiska, ki jih brani in se bori za njihovo koristi, morajo delavci premostiti veliko poteškočo. Pomanjkanje denarja, nezadostno poznavanje materinškega jezika, posebno pri Slovencih, ki jih je fašizem kruto raznarodoval — vse to so sovražniki demokratičnega tiska, ki jih je treba premagati. Druga še neizbrivna je svoboda tiska in bojovna bitka, ki je stala topatorji in njihovi hlapi stalno kršijo in omejujejo.

Kako izpopolnjuje delovno ljudstvo to svoje orožje in ga vedno boljše uporablja. Naš tisk izpopolnjujemo in izboljšujemo z nabiranjem denarnih prispevkov, s prizadevanjem za dopisovanje v naše liste in z delom njihove popularizacije. Konference, propagandni napisi, lepaki, stencasi, pisma, ki se pošiljajo bralcem ali tistim, ki ne čitajo naših časopisov.

Klerofašistična rimska vlada, ki jo podpirajo italijanski kapitalisti pa skrbi za finanširanje vsega ostalega tiska. Slednji širi iste i.e.e. blati socialistični svet, ima kot podlago protikomunistem ter hvali ameriško »civilizacijo«. Razlikuje se edino v tem, da podžiga drugi nacionalizem.

Naš tisk pa potrebuje podpornike, dopisnike, raznašalce. Potrebuje ljudi, ki bodo z dopisovanjem vsebinsko izboljšali naše liste; z denarno podporo okrepijo finančno stanje in z raznašanjem razširili krog bralcev. Naš tisk nima tajnih podpornikov, ima pa to, kar ne poseduje nihče drug: resnico, ki je na naših straneh ter veliko število mož, žena in mladine, ki si prizadevajo za njegovo udritev.

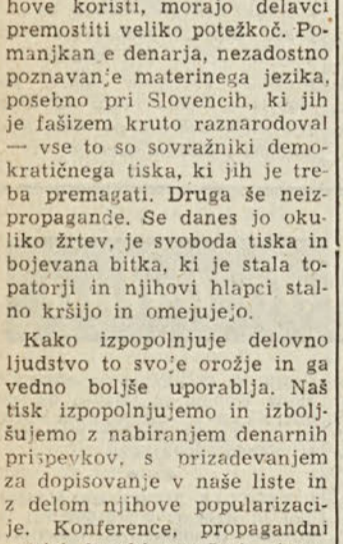
Zaradi tega se organizirajo veseličice, nabirajo denarni prispevki, sestavljajo stencasi, organizirajo konference in se od hiše do hiše raznašajo demokratični listi.

To delovanje se izboljšuje in krepi, ker pristopajo na stran demokratičnega tiska vedno nove sile. Na ta način izpopolnjujejo delavci svoje orožje borbe, katero je v njihovi službi in se bori za doseg tiste, za kar je potrebno za boljše in vednejše življenje.

Ogorčenje proti ameriškim vojakom

Ameriški pilot Robert Bentley je 1. novembra preletel čez leta v središču Londona streljal na petdesetletnega šoferja avtomobila N. Levine, ker ga ta, pijanega kot je bil, ni hotel voziti. Toda šofer ni izgubil prisrčnosti duha. Skočil je na napadalca, ga vrgel ob tla in ga razorožil. Letos v juliju je pa vladni bilten »London Gazette« objavil vest, da je bil odložen šofer po nalogu kraljeve odlikovan za to dejanje s kolajno britanskega imperija.

Navedeni primer jasno pričča, kako povsod raste ogorčenje proti predrznosti ameriških vojakov, ki jih vzgajajo v duhu brezobzirne napadalnosti in vojne sovražnosti. Tudi pri nas so se že zgodili podobni primeri. Ni izključeno tudi, da bi moglo spet priti do takšnega skrajnega dejanja. Toda v tem primeru bi bil pri nas napadeni, ki bi se branil, vse prej kot odlikovan...

ZA VSAKOGAR NEKAJ...

ENA IZMED ODLIČNIH PREDNOSTI DEMOKRATIČNEGA TABORA

Ena izmed odličnih prednosti demokratičnega tabora in njegovih načelnih razlik od imperialističnega tabora je to, da ga ne razdirajo notranja nasprotja in borbe, da je najvažnejši izvor njegove moči in napredka medsebojna skrb za interese vseh delov demokratičnega tabora in tesno gospodarsko sodelovanje.

(Iz govora tov. Malenkova na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR dne 8. 8. 1953.)

PREDSVEM PREVIDNOST

KO SE je znani raziskovalec Robert Peary nahajal nekje v enem izmed hvalcev v združenih državah, jebral na vratih svoje sobe naslednje svarilo: »Ne kadite! Spomnite se na požar v Chicagu!« Peary je močje prečital svarilo in pripisil spodaj: »Ne pijte vina! Spomnite se na poplave v Missisipi!«

PIJANI HARFIST

(Iz govora tov. Malenkova na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR dne 8. 8. 1953.)

PRVI GENTLEMAN

BENJAMIN Franklin je imel v službi nekoga črna. Nekoga dne ga je črni sluga vprašal kaj pomeni beseda »gentleman«. Franklin mu je pojasnil: — Gentleman je gospod, ki živi od dohodkov, brez dela. — Gospodar — je nato modroval črnc — na tem svetu vse dela, voda dela, ogenj dela, konj dela, delavci delajo, vsi delajo razen prašič. Prašič je torej prvi gentleman.

POVEDANO SKOZI NOS A VEDNO LAZ

SVETOVNO znani angleški pisatelj Oscar Wilde je nekje obiskal Ameriko. Spremljevalec, ki mu je razkazoval razne zanimivosti, se je ustavil pred kipom Washingtona ter dejal: — To je bil v resnici velik mož! Iz njegovih ust ni prišla nikdar niti ena laž!

Prava reč — ga je zavrnil skeptični in cinični pisatelj, ki ni gojil posebnih simpatij do Američanov — kot vsi Američani, je tudi on govoril skozi nos.

ANEKDOTA O GOGOLJU

PREMIJERJI »Revizorja« (19. aprila 1836) je prisotvoval tudi čar, ki se je zelo zabaval. Po končani predstavi se je obrnil do svojih dvojnikanov ter dejal: — V tej vrazji komediji je manjka satire in to na račun pravkar se odzgovori! — Šaw se je v trenutku zganil, kot bi se pravkar zdramil iz dolgočasa sva ter odgovoril: — Enajst let! Nisem mislil, da sem že toliko časa pri vas.

DRUZINSKI KONCERT

BERNARD Shaw se je na nekem družabnem večeru pri znaniku, ki ga je povabila na družinski koncert, v resnici zelo dolgočasil. Gospa pa je bila zelo navdušena nad pianistom. Približila se je pianistu in vzkliknila: — Ali ste slišali kako krasno svirata? Pomislite vendar, da svirata skupaj že enajst let. Shaw se je v trenutku zganil, kot bi se pravkar zdramil iz dolgočasa sva ter odgovoril: — Enajst let! Nisem mislil, da sem že toliko časa pri vas.

TEŽKO RAZOČARANJE JE DOŽIVELA

Težko razočaranje je doživela nepoštena sobarica Marija Molinarji iz Genove. Leta 1955, je služila pri brazilskem konzulu v Genovi in nekoga lege dne izginila z dvema milijoni italijanske in tuje valute ter različnimi dragocenostmi in skupni vrednosti pet milijonov lir. Takrat so jo organi javne varnosti izsledili in, čeprav je trdila, da je nedolžna, je bila obsojena na preko 6 let zapora. Pred par meseci je bila izpuščena zaradi pomilostitve. Takoj se je podala na me to, kjer je zakopala ukrajeno blago, toda na njeno vedno žalost je našla, da je denar zaradi vlage strohnel. Pri prosku, da bi prodala vsaj dragocene predmete, so jo zalotili in tako se je premalo spretna tatica vrnila v zapor.

IZ BRATSKE ČEŠKOSLOVAŠKE

V dukljanskem okraju v mestu Parubice so zgradili tri nova stanovanjska poslopja za namene državnega podjetja »Scintezija« v Semtinu.

V vseh Gottwaldovega okrožja so letos organizirali preko 200 otroških vrtecev za 4000 otrok. S tem bodo v teku zetje matere zadržarke terne skrbi za svoje otroke. Otroci so pod nadzorstvom izkušenih vzgojiteljev, ki jim posvečujejo vso skrb in nego.

DELO

Fred kratkino so v Karvinu zgradili novo naselje »Stalinograd«, kjer živi sedaj 8 tisoč rudarskih delavcev. V naselju gradijo novo šolo, ki bo že v začetku novega šolskega leta sprejela približno 400 rudarskih otrok.

L'UNITA'

Magdalena 91 - Pečar 90 - VOM 87 - Podlonej 87 - Tovarna strojev 86 - Sv. Alojzij 86 - Sv. Ivan 86 - Pisoni 85 - Curiel 83 - Zg. Milje 78 - Pončana 78 - Nabrežina 75 - Tomažič 74 - Skedenj 70 - Sv. Jakob 65 - Kolonkovec 63 - Mitnica 62 - »Acetga« 61 - Opčine 60 - Skoljet 53 - Barkovlje 52 - Sv. Vid 51 - Dolina 50 - Sv. Ana 45 - Greta 45 - Sv. Križ 30.

IL LAVORATORE

VOM 102 - Pisoni 136 - Sv. Alojzij 125 - Magdalena 109 - Pečar 100 - Sv. Jakob 76 - Sv. Križ 75 - ILVA 70 - Podlonej 70 - Kolonkovec 65 - Pončana 61 - Tomažič 60 - Skedenj 60 - Opčine 60 - Sv. Marko 60 - Tovarna strojev 56 - »Acetga« 56 - Mitnica 55 - Zg. Milje 55 - Milje-mesto 54 - Curiel 50 - Sv. Vid 46 - Dolina 40 - Skoljet 36 - Sv. Ana 35 - Sv. Ivan 32 - Arzenal 25 - Barkovlje 24 - Greta 20.

TEŽKO RAZOČARANJE JE DOŽIVELA

Pred kratkim je 111 češkoslovaških delavcev odpotovalo v LR Poljsko, kjer bodo preživeli 15 dnevni dopust v poljskih sindikalnih počivališčih na Baltičnem morju.

TEŽKO RAZOČARANJE JE DOŽIVELA

Letos se bo v češkoslovaških kopališčih, sanatorijih in domovih oddiha zdravilo in počivalo 340.000 delavcev, to je 2 in polkrat več kot leta 1948.

TEŽKO RAZOČARANJE JE DOŽIVELA

Iranu so ameriški trusti ogromno zaslužili, v Britaniji, Poleg tega jim je uspelo onemogočiti načrt Anglije za izgon »dolarskega petroleja« iz dežel »juntovskega bloka« in za njegovo nadomestitev z angleškimi petrolejem.

TEŽKO RAZOČARANJE JE DOŽIVELA

Prenehanje pošiljk iranskega petroleja je omogočilo ameriškim družbam, da so se z vsem svojim veseljem vrgle na tržišča, ki so bila dostaj angleška. Obnovitve angleških pozicij v Iranu bi za ameriške truste pomenila očitno nevarnega konkurenca.

TEŽKO RAZOČARANJE JE DOŽIVELA

Pod Jarmom PETROLEJSKIH TRUSTOV

Danes narod Srednjega vzhoda zelo bedno žinjijo kljub ogromnim petrolejskim bogastvom svojih dežel. Tuji trusti so jim odzeli vsako možnost, da bi se okoristili s tem naravnim bogastvom usaj za dosego skromnih, a človeških življenjskih potreb. Kot je dobro napisal arabski tisk stlejši te države tistemu velbitu, ki ima polno grob vode, a si ne more nikoli ugosti žeze. V teh deželah, ki so največje proizvajalke mineralnih olj na svetu, je celo petrolej za razsvetljavo luksuzni predmet, ki je nedosegljiv za veličansko večino prebivalstva.

Gospodarska zaostalost teh držav in strahna beda njihovega prebivalstva izvira iz gospostva petrolejskih trustov. V zameno za svoje težko in naporno delo prejemajo delavci petrolejskih družb mezdno, ki je za pet ali šestkrat nižja od plače ameriškega delavca. Ki je prav tako kruto izkoriščani. List »Al-Saab« iz Bagdada pravi o arabskih delavcih, ki delajo za ARAMCO v Saudski Arabiji: »Ti ljudje, ki so vajeni bede in pomanjkanja nomadskega življenja, ne morejo prenašati ameriškega izkoriščanja.«

Inozemski monopoli, ki so se potatili petrolejskih podjetij Srednjega vzhoda in investirali

TEKMOVANJE V »MESECU DEMOKRATIČNEGA TISKA«

REZULTATI IV. TEDNA

Objavljamo odstotke, ki so jih dosegli poedine sekcije in velike tovarne v četrtem tednu »Meseca demokratičnega tiska« v razmerju z zadanimi cilji. Odstotki se nanašajo na širjenje »Unita«, »Lavoratore« in »Delas«.

DELO

Sv. Križ 80 - Tomažič 75 - Tovarna strojev 75 - Dolina 75 - Opčine 73 - Kolonkovec 70 - Barkovlje 70 - Magdalena 65 - Podlonej 60 - Zg. Milje 60 - Skoljet 57 - Nabrežina 55 - Skedenj 55 - Pisoni 54 - Sv. Ana 50 - Sv. Ivan 50 - Mitnica 45 - Curiel 40 - Sv. Jakob 40 - Sv. Vid 30 - Sv. Alojzij 30 - Pončana 25 - Greta 24 - VOM 20.

L'UNITA'

Magdalena 91 - Pečar 90 - VOM 87 - Podlonej 87 - Tovarna strojev 86 - Sv. Alojzij 86 - Sv. Ivan 86 - Pisoni 85 - Curiel 83 - Zg. Milje 78 - Pončana 78 - Nabrežina 75 - Tomažič 74 - Skedenj 70 - Sv. Jakob 65 - Kolonkovec 63 - Mitnica 62 - »Acetga« 61 - Opčine 60 - Skoljet 53 - Barkovlje 52 - Sv. Vid 51 - Dolina 50 - Sv. Ana 45 - Greta 45 - Sv. Križ 30.

IL LAVORATORE

VOM 102 - Pisoni 136 - Sv. Alojzij 125 - Magdalena 109 - Pečar 100 - Sv. Jakob 76 - Sv. Križ 75 - ILVA 70 - Podlonej 70 - Kolonkovec 65 - Pončana 61 - Tomažič 60 - Skedenj 60 - Opčine 60 - Sv. Marko 60 - Tovarna strojev 56 - »Acetga« 56 - Mitnica 55 - Zg. Milje 55 - Milje-mesto 54 - Curiel 50 - Sv. Vid 46 - Dolina 40 - Skoljet 36 - Sv. Ana 35 - Sv. Ivan 32 - Arzenal 25 - Barkovlje 24 - Greta 20.

V DEŽELAH SREDNJEGA VZHODA, POD JARMOM TUJIH TRUSTOV

Celo petrolej za razsvetljavo je za prebivalce luksuzni predmet

Iranu so ameriški trusti ogromno zaslužili, v Britaniji, Poleg tega jim je uspelo onemogočiti načrt Anglije za izgon »dolarskega petroleja« iz dežel »juntovskega bloka« in za njegovo nadomestitev z angleškimi petrolejem.

Prenehanje pošiljk iranskega petroleja je omogočilo ameriškim družbam, da so se z vsem svojim veseljem vrgle na tržišča, ki so bila dostaj angleška. Obnovitve angleških pozicij v Iranu bi za ameriške truste pomenila očitno nevarnega konkurenca.

Pod Jarmom PETROLEJSKIH TRUSTOV

Danes narod Srednjega vzhoda zelo bedno žinjijo kljub ogromnim petrolejskim bogastvom svojih dežel. Tuji trusti so jim odzeli vsako možnost, da bi se okoristili s tem naravnim bogastvom usaj za dosego skromnih, a človeških življenjskih potreb. Kot je dobro napisal arabski tisk stlejši te države tistemu velbitu, ki ima polno grob vode, a si ne more nikoli ugosti žeze. V teh deželah, ki so največje proizvajalke mineralnih olj na svetu, je celo petrolej za razsvetljavo luksuzni predmet, ki je nedosegljiv za veličansko večino prebivalstva.

Gospodarska zaostalost teh držav in strahna beda njihovega prebivalstva izvira iz gospostva petrolejskih trustov. V zameno za svoje težko in naporno delo prejemajo delavci petrolejskih družb mezdno, ki je za pet ali šestkrat nižja od plače ameriškega delavca. Ki je prav tako kruto izkoriščani. List »Al-Saab« iz Bagdada pravi o arabskih delavcih, ki delajo za ARAMCO v Saudski Arabiji: »Ti ljudje, ki so vajeni bede in pomanjkanja nomadskega življenja, ne morejo prenašati ameriškega izkoriščanja.«

Inozemski monopoli, ki so se potatili petrolejskih podjetij Srednjega vzhoda in investirali

IZ TITOVSKIH LISTOV

Podkupili. Začeli so misliti argumente vojaške okupacije. Jasno je, da so na Bitlzenju Srednjem vzhodu uresničeni petroleški ukrepi (gradnja vojaških baz, nadaljevanje vojaške okupacije v Iranu in v deželah Arabskega polotoka, neustaljene glade umika inozemskih vojsk iz Egipta, od takozvanega »velikega« Srednjega vzhoda, videne okupacije) povezovali strateški načrti ZDA in tisti, prav tako pa z interesi petrolejskih monopolov.

(Konec)

S. BELINKO

Radio Trst II. zopet laže

Radio Trst II. je pred oddajalno vest, da bodo v gljisi 15. avgustom ukiniti kaznine na nekatere predmeti Radio je poudarjal, da je gleško prebivalstvo splošno z veseljem, ki je bilo renjeno iz del dejstva, da imajo istočasno najvišje plače bodo cene teh predmetov znatno povišale.

Radio Trst II. vedno svedča toliko svojega »dragega« časa propagandni kotih v vzhodnih deželah. Ne vladajo ameriško-angliski vojski za ukinitve kazni nekaterih predmetov, ki je prodaja vrstnih proizvodov še vedno »črna«? Zakaj ne pere javnosti umazane cene gospodarjev in omejuje je laži o neobstoju dejstva v deželah Vzhoda? Nekaj jektivnosti bi zelo prišlo radiu Trst II.

Mladinska delegacija iz Kanade na IV. festivalu v Bukarešti

BORCI PRIPOVEDUJEJO O SVOJIH DOŽIVLJAJIH

Poslednji govor Srebrniča Julija 1944. v vasi Kozbana

Objavljamo prispevek tov. Alojza Markoviča - Zvonka. Pravi z veseljem čitatelj v našem delavskem časopisu doseže doživljajih in spominih narodnoosvobodilne borbe, jih pošiljajo bivši borci, zveseljujejo in koristno bi bile naši borci in aktivisti časa junjske borbe proti našim nadležnim s svojimi dopisi.

Italijanom, ki so ga spoštovali in ljubili kot svojega. Drugo zborovanje, ki mi bo ostalo v spominu, se je vršilo 12. aprila 1945 v ladjedelnici v Vermeljani, kamor so premetili nekatere elektro-mehanične oddelke iz Tržiča. Zaposlenih je bilo tam preko 1500 delavcev. Imel sem nalogo, da v tej tovarni držim množično zborovanje tekom delovnega urnika. V ladjedelnici v Tržiču je bilo to dosti lažje zaradi velikosti in varnih prostorov.

čas do časa nadzorovale tudi potek v notranosti tovarne. Bilo je nujno najti zanesljive ljudi, ki poznajo nemški jezik. Zaposlili smo ravnatelja, naj se približa Nemcem in jih zdrži v pogovoru, kar je tudi napravil. Par tovarišev je zastražilo vse postranske vhode, kot blisk so bili obveščeni vsi delavci, ki so takoj prihiteli in zborovanje se je izvršilo. Trajalo je 20 minut. Tudi takt je služil Srebrničev nauk kot podloga mojemu govoru. V trenutku ko sem zaključil sestanek, so me tovariši obvestili, da se približuje oficer SS, toda bilo je prepozno. Navodila za poostreitev borbe zadnjih dni so bila že dana.

Markovič Alojz - Zvonko

Tov. Jože Srebrnič govori na zborovanju v vasi Kozbana. Ozadju sedi tov. Vanni, komisar brigade «Natisone»; zraven n'ega pa duhovnik iz Kozbane (s stannikom na glavi).

Od leta 1942. sem prisostvoval raznim večjim in manjšim javnim zborovanjem v ladjedelnici v Tržiču, kakor tudi v nedeljah po Brdih, kjer smo ustanavljali prve Narodno-osebne odbore. Po zlonomi italijanske vojske so začeli mišati in javna zborovanja množično prav v neposredni bližini sovražnikovih postojank. Izmed največjih zborovanj se je vršilo prvo nedeljo julija 1944. v zapadnih Brdih, v vasi Kozbana. Na to zborovanje je prihitelo par tisoč ljudi. Zastopane so bile v velikem številu vse briške vasi, deloma tudi beneške in nekaj furlanskih. Več moških mešanih zborov je bilo paransko in narodne pesmi, zapojele in morala vseh navzočih je bila tako na višku.

kot so bile nekatere ladje v popravilu. Toda tu je bila stvar drugačna. Skupno s par tovariših, ki so bili tam zaposleni, sem se odpravil do ravnatelja omenjene tovarne, ki je takoj pristal. Težkoča je bila pa v tem, da so bile na glavnih vratih nemške straže, ki so od

Uspeh sovjetskih filmov na festivalu v Benetkah

Prejšnji četrtek se je v Benetkah svečano otvoril XIV. mednarodni filmski festival, na katerem je zastopanih 16 držav in sicer: Argentina, Brazil, Češkoslovaška, Francija, Nemčija, Japonska, Velika Britanija, Italija, Indija, Jugoslavija, Poljska, Španija, Švedska, Madžarska, Sovjetska zveza in Združene države Amerike.

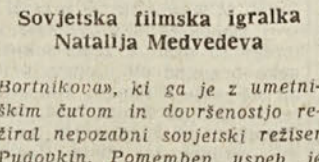
Pomenbna novost za letošnji filmski razstavo je ideleža Sovjetske zveze, ki je bila že več let odsotna in gotovo ne po lastni krivdi. Prisotnost sovjetske filmske umetnosti na letošnjem festivalu je nedvomno varen in pomemben prispevek k

Sovjetska filmska igralka Ala Larina

službu umetniške ravnateljice mednarodnega pregleda filmske umetnosti v svetu.

Sovjetska zveza se je od sedaj predstavila z dneva tehnično in vsebinsko dovršenima filmoma, ki sta naša ugoden odmev celo med kritiki iz nasprotnega političnega tabora. Med prvimi so predvajali «Povratek Vasilija

Sovjetska filmska igralka Natalija Medvedeva

Bortnikova, ki ga je umetniški svet in doživljanje režiser nepozabni sovjetski režiser Pudovkin. Pomemben uspeh je žela Sovjetska zveza tudi z drugim barvnim filmom «Rimski Korsakovi», ki ga je režiral Gregorij Rožn. V kategoriji otroških filmov sta bila nagrajena sovjetski «Cuk in Geko» ter češkoslovaški «Čarobna vaza», Ra-

zročilo v zdravniških krogih pravo senzacijo. Eden izmed dvojčkov je prišel namreč na svet 16. decembra 1952, dočim se je drugi rodil šele 10. februarja 1953, to je 56 dni pozneje. Doslej je znan samo en sličen primer in sicer iz leta 1880, na Irskem. Razlika rojstva med prvimi in drugim dojenčkom je znašala trikrat 44 dni.

Ce bodo narodi budni in bodo usmerjali svoje napore v to, da ne bodo dovolili usrešenja načrtov napadalcev — bo mir zagotovljen.

(Iz govora tov. Malenkova na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR dne 8. 8. 1953.)

Senzacionalno rojstvo

Rojstvo dvojčkov Denis Alan Goodwina in David Bruce Goodwina iz Sydneya je povzročilo v zdravniških krogih pravo senzacijo. Eden izmed dvojčkov je prišel namreč na svet 16. decembra 1952, dočim se je drugi rodil šele 10. februarja 1953, to je 56 dni pozneje. Doslej je znan samo en sličen primer in sicer iz leta 1880, na Irskem. Razlika rojstva med prvimi in drugim dojenčkom je znašala trikrat 44 dni.

Med slovenskimi gorami naš Blegoš ni velik! In ne obdaja ga veličastnost, ki ob-

KAREL DESTOVNIK - KAJUH Samo en cvet...

Samo en cvet, en češnjev cvet, dehteč in bel odlomi, moja draga! Ne bom ga za klobuk pripel, ne bom ga v gumbnico si del, odlomi ga, odlomi, draga!

Jaz bom ljudem poslal ta cvet, vsakomur, ki na križ pripet trpi v pomladi tej... In glej, ta drobni češnjev cvet bo v njih izbrisal malodušja sled in spet razžaril tožni jim pogled.

Samo en bel, en češnjev cvet odlomi, moja draga, saj veš, kako vsak tak pozdrav človeku za rešetkami pomaga.

Vodstva trgovskih združenj so kapitulirala pred oblastmi

Veletrgovci in industriji odobravajo nova davčna bremena - Pritisk oblasti na male trgovce - Delavci nadaljujejo svojo borbo proti davčnim poviškom

Ko smo trdili, da gospodarstvo našega mesta propada, so nas večkrat z raznih strani oboževali, da ne govornimo resnice. Danes niso te krute resnice spoznali le vsi delavci, ki se vsakodnevno borijo, temveč so jo spoznali tudi mali trgovci in podjetniki. Čim je običinski odbor sklenil, da poviša davke na električni tok, na uporabo javnih prostorov in na nekatero še neobdavnico blago, so takoj za industrijskimi delavci, ki so prišli na ulice, da zahtevajo pravičnejšo davčno politiko, tudi združenja malih trgovcev in podjetnikov določila zatemetitev reklamnih napisov in izločbenih oken v znak protesta proti novim davčnim poviškom.

V tej akciji so dali mali trgovci in podjetniki dokaz enotnosti, strnjivosti in odločnosti. Ne more se pa reči isto o vodstvih njihovih organizacij, ki spričo pritiska s strani velikih trgovcev in industrije, občinskih oblasti, področnega predsedstva in VU, niso znala voditi in ugodno razviti te tako važne gospodarske borbe.

Tudi če smatramo kot pozitivno dejstvo, da je v borbo trgovcev moral poseči politični svetovalec pri ZVU prof. Diego De Castro, moramo z druge strani ugotoviti, da se je odločnost prejšnjih dni spremeniła v pravo kapitulacijo pred megljimi in nedoločnimi obljubami omenjenega svetovalca. Frekintev agitacije se predno je bila dosežena vzpostavitev prejšnjih davčnih pogojev ali vsaj ublažitev novih davčnih bremen, ki gredo na škodo trgovcev in vseh občanov, ne more nikakor zagotoviti povojnega razvoja spora (Kajti, če so se z enkrat umaknili, se bodo trgovci težko povrnili sredi borbe. Strnjenosti, ki so jo dokazali v tej akciji, je bila nadvse pozitivna in zato bi bili morali nadaljevati borbo do končne zmage.

Možnost za nadaljevanje borbe je obstajala, ker tudi delavci nadaljujejo svojo borbo proti davčnim poviškom. Zastopovali bi poskušali razlog za enotnost z delavci, in ta razlog predstavlja predvsem davke na električni tok, ki pada na vse meščane. Toda vodstva njihovih organizacij so raje kapitulirala, kot bi se združila v borbi z delavci.

Nedvomno je treba poudariti, da je ta nov korak naprej velika zmaga članov in zadrug, njihove vztrajne akcije razgaljanja in stalnih zahtev. Stojimo pred porazom protizadrugskih sil, tesno povezanih z določnimi skupinami tržaške veletrgovine.

Vse kaže, da ne bi smele več obstajati nadaljevalne ovtre za sklicanje članskih skupščin in skupščine delegatov; kajti sedaj ne ostaja drugega kot brisati člane, ki niso uredili svojega članskega stanja.

Toda ne smemo misliti, da bo

Možnost za nadaljevanje borbe je obstajala, ker tudi delavci nadaljujejo svojo borbo proti davčnim poviškom. Zastopovali bi poskušali razlog za enotnost z delavci, in ta razlog predstavlja predvsem davke na električni tok, ki pada na vse meščane. Toda vodstva njihovih organizacij so raje kapitulirala, kot bi se združila v borbi z delavci.

Mislimo, da bi bilo zborovanje vseh prizadetih malih trgovcev in podjetnikov drugače odločilo. Mali trgovci in podjetniki se v veliki večini dobro zavedajo, da nizke plače in mezde delavcev ne dovoljujejo nadaljnjega povzvišanja cen. Znano pa je, da se vsaka davčna obremenitev odraža na prodajnih cenah blaga, kar še bolj zastruje že itak veliko bedo delovnih ljudi.

Večno težji gospodarski pogoji prizadejajo ne samo tržaški delavci s stalnimi dohodki (ki imajo itak plače in mezde za 62 odst. nižje od življenjskega minimuma), temveč tudi vsi ostale gospodarske sloje, ki črpa svoj zaslužek od delavcev. Takoj za delavci čutijo posledice težkega gospodarskega stanja prav mali trgovci in proizvajalci.

Kljub sklepom njihovih organizacij, morajo mali trgovci in podjetniki nadaljevati s svojim protestom in vztrajati, naj področni upravni odbor odbije sklepe občinskega odbora. V tej borbi niso sami, v tem smislu se borijo ob njihovi strani tudi delovni ljudje in akcija bo morala doseči uspeh

Sprehod po podežljaju

Po tolikem času in zavlačevanju so končno začeli z deli za gradnjo stanovanjske hiše v Bajti. Tako bo imelo po zaslugi prejšnje občinske uprave v tej hiši šest družin potrebno stanovanje. Vasčani, ki stanujejo v Bajti, so vedno bolj nevoljni in se upravičeno pritožujejo, ker jim sedanja občinska uprava ni še poskrbela električne razsvetljave. Upajo, da se bo to zgodilo po dokončani stanovanjski hiši. Na vsak način bo bodočnost pokazala, kako znajo ti gospodje držati obljube.

Da ni sedanja obč. uprava preveč skrbna, dokazujejo tudi razne poti, ki postajajo vedno slabše in kažejo svojo rebra; to še posebno po zadnjem deževju. Pod tov. Pircem je bilo vse drugače. Za vsakim malivom in dežjem so bile poti popravljene in jarki očiščeni. Gramoz je bil vedno na razpolago.

Tudi kar se tiče luči po vasi so zelo v neredu; redkokdaj gorijo vse žarnice. Večkrat pa je popolna tema, kot prej, ko ni bilo električne razsvetljave. Pred nekaj tedni so pa gorele luči noč in dan skoraj ves teden! Marsikdo se je takrat izrazil, da ni čudno, če so davki vedno večji.

Na zadnji občinski seji so fitovski in liparski svetovalci odbili resolucijo o Tržaškem ozemlju, ki jo je predložil tov. Pirc. Tudi ta primer dokazuje, da so ti ljudje za razkosanje STO. Toda večina zgoniških občanov je Ferraro tudi potrdil.

Med prebivalci naše vasi vlada za tovarno veliko zanimanje. Če bi se tovarna rez gradila, bomo to pobudo podprli, predvsem zato, ker bo s tem omogočena zaposelitev velikemu številu domačinov, ki so danes na žalost večkrat brezposelni in prisiljeni stalno iskati kakršne koli zaposlitev.

Vasčan

Testament J. Fučika

To je testament Julija Fučika. Prosim vas, vi vsi ki ste preželi to nepozabno, strahotno tobo, ne pozabite onih, ki so padli za našo svobodo. Nekeč se bo s ponosom govorilo o velikih dneih in velikih dejanjih, ki so jih doprinesli veliki junaki, ki tvorijo zgodovino. Ne sme se pozabiti teh brezimnih junastev. Bilo je mnogo ljudi, ki so imeli svoje ime, svoje težave, svojo željo in svoje veliko hrenpenje in njih obljuba ni bila nič manjša od največjega junaka, ki ga danes slavimo in katerega ime bo ostalo ohranjeno.

Naj vam bodo vsi ti nepoznani junaki dragi, vzbuďte jih kot svoje najdražje, kajti oni so del naših uspehov. Bodite ponosni nanje, kajti vsi ti so bili veliki ljudje, ki niso želeli le zase, marveč so želeli za bodočnost, za naš svet. Njih veliki cilj je bil, ustvariti v svetu človeka, pravega človeka, ki bo premagal vse težave in z ljubeznijo ustvaril mir v svetu.

Fučikov poslednji krik je bil: «Ljudje, rad sem vas imel. Bodite budni!»

Dr. UMBERTO SAJOVIČ

spomin na tisti dan, ko je bila z mano na Blegošu.

Nato sva sedla v eno malih dolin, ki so značilne za Blegošev vrh. Čas je bilo, da se po dolgi hoji nekoliko okrepčava. S sabo nisva imela bogve kaj. S ponosom lahko izrečem, da nisem nikdar zastopal stališča tistih vedno lačnih in vedno žejnih hrabilozov, ki bi na Kredarico ali na Begunščico najraje s sabo vzeli težko obloženo velobla!

Pri tej priliki je pokazala Meta vse dobre lastnosti male gospodnje. Odvezala je ponizno bisazico ter po trati razvstrila z važnim obrazom, kar sva imela s sabo: za vsakega kos črnega kruha, nekaj suhih češpelj in nekaj orehov. Prinesla je tudi dva kanna, da bi mogla orehe točiti. Vmes pa je postavila steklenico, v katero sva bila na Kalu nalivila mrzle studenčnice. «Da bova laže pila», je omelila z veliko resnostjo, «sem vzela republiko od doma, ker je grdo, piti iz steklenice same».

Tolkla sva orehe ter jedla jedra v črnim kruhom, kar je dobro. Tudi suhe češpelje sva jedla s črnim kruhom. Kar zopet ni slabo. Hladno vodo pa sva pila iz ene iste «repuljice» in kakor zaljubljen dijak sem pil vedno na istem mestu, kamor je bila prepričana Meta rožnata svojca usteca. Planinski blagor!

Preobdala jo je moč goskega zraka in oči so ji skupaj lezle. Meta je hotela spat. Napravl sem ji iz bisazice majhno vzglavje, nakar je legla in takoj zaspala. Nad nama so se vedno podili sivi oblaki proti jugu, da je bilo sonce največkrat zakrito. Sicer pa pekočina itak ni bila posebno močna, tako da je delica lahko in dobro spala. Z obrazom je bila proti meni obrnjena in mirno je soplja. Spanje pa ji je bilo prignalo nekaj vročine v glavo, da so se ji delale rože na licih.

(Sledi šestnajsto nadaljevanje)

VAŽNA ZMAGA ČLANOV DELAVSKIH ZADRUG

Odstranjena je velika ovira za demokratizacijo ustanov

Novi odlok predsednika sodišča - Objava v uradnem listu cone B ne pride več v poštev - Člani lahko še uredijo zadevo glede povišanja deleža Pred porazom sovražnikov zadrugištva - Treba je še vedno budno paziti

Zadrugniki, člani Delavskih zadrug, so te dni zabeležili v svoj aktivno važno zmago. Predsednik tržaškega sodišča je na zahtevo nadzornega odbora določil, da Delavske zadrug niso dolžne objaviti v uradnem listu cone B poziv članom, naj se prilagodijo zakonskim odredbam o zadrugištvu, predvsem povišanju deleža deleža od 100 na 500 litr. Na podlagi odloka člani lahko še uredijo zadevo glede povišanja deleža in to v roku 30 dni po objavi

Ko je predsednik sodišča izdal ta odlok, verjetno ni poznal pogojev v katerih se nahajajo poslovalnice Delavskih zadrug v coni B in zaradi katerih lahko predvsem v privatno režijo poslovalnice na Greti in stavka nameščencev. Tedaj so se zadrugniki, pod vodstvom ustanoviteljev in starih članov sestali na številnih sestankih v mestnih okrajih in usena, da izrazijo vse svoje ogorčenje proti tem ukrepom in združeno zahtevajo, da se brez nadaljnjih odlašanj pristopi k sklicanju zadrugnih skupščin. Člani iz Milj so celo poslali komisarjem o-

stal na ta predlog dokazuje, da bi bili komisarji lahko storili to že davno prej in ne šele pod pritiskom ogorčenih članov.

Nedvomno je treba poudariti, da je ta nov korak naprej velika zmaga članov in zadrug, njihove vztrajne akcije razgaljanja in stalnih zahtev. Stojimo pred porazom protizadrugskih sil, tesno povezanih z določnimi skupinami tržaške veletrgovine.

Vse kaže, da ne bi smele več obstajati nadaljevalne ovtre za sklicanje članskih skupščin in skupščine delegatov; kajti sedaj ne ostaja drugega kot brisati člane, ki niso uredili svojega članskega stanja.

Toda ne smemo misliti, da bo

Univerzitetni trg v Burešči.

zročilo v zdravniških krogih pravo senzacijo. Eden izmed dvojčkov je prišel namreč na svet 16. decembra 1952, dočim se je drugi rodil šele 10. februarja 1953, to je 56 dni pozneje. Doslej je znan samo en sličen primer in sicer iz leta 1880, na Irskem. Razlika rojstva med prvimi in drugim dojenčkom je znašala trikrat 44 dni.

Ce bodo narodi budni in bodo usmerjali svoje napore v to, da ne bodo dovolili usrešenja načrtov napadalcev — bo mir zagotovljen.

(Iz govora tov. Malenkova na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR dne 8. 8. 1953.)

Senzacionalno rojstvo

Rojstvo dvojčkov Denis Alan Goodwina in David Bruce Goodwina iz Sydneya je povzročilo v zdravniških krogih pravo senzacijo. Eden izmed dvojčkov je prišel namreč na svet 16. decembra 1952, dočim se je drugi rodil šele 10. februarja 1953, to je 56 dni pozneje. Doslej je znan samo en sličen primer in sicer iz leta 1880, na Irskem. Razlika rojstva med prvimi in drugim dojenčkom je znašala trikrat 44 dni.

Med slovenskimi gorami naš Blegoš ni velik! In ne obdaja ga veličastnost, ki ob-

do nasprotniki zadrugištva pustili; še vedno imajo možnost, da v raznih zakonskih uredbah najdejo nove izpore za zavlačevanje demokratizacije Delavskih zadrug, za ustvarjanje novih prevez, le da pripravijo pričo-vanje članov Zato je nujno potrebno, da člani budno pazijo, da sledijo z največjo pozornostjo bodočim razvojem in znajo pripraviti posebi in preprečiti vsak in kakršen koli manevar.

Dr. UMBERTO SAJOVIČ

spomin na tisti dan, ko je bila z mano na Blegošu.

Nato sva sedla v eno malih dolin, ki so značilne za Blegošev vrh. Čas je bilo, da se po dolgi hoji nekoliko okrepčava. S sabo nisva imela bogve kaj. S ponosom lahko izrečem, da nisem nikdar zastopal stališča tistih vedno lačnih in vedno žejnih hrabilozov, ki bi na Kredarico ali na Begunščico najraje s sabo vzeli težko obloženo velobla!

Pri tej priliki je pokazala Meta vse dobre lastnosti male gospodnje. Odvezala je ponizno bisazico ter po trati razvstrila z važnim obrazom, kar sva imela s sabo: za vsakega kos črnega kruha, nekaj suhih češpelj in nekaj orehov. Prinesla je tudi dva kanna, da bi mogla orehe točiti. Vmes pa je postavila steklenico, v katero sva bila na Kalu nalivila mrzle studenčnice. «Da bova laže pila», je omelila z veliko resnostjo, «sem vzela republiko od doma, ker je grdo, piti iz steklenice same».

Tolkla sva orehe ter jedla jedra v črnim kruhom, kar je dobro. Tudi suhe češpelje sva jedla s črnim kruhom. Kar zopet ni slabo. Hladno vodo pa sva pila iz ene iste «repuljice» in kakor zaljubljen dijak sem pil vedno na istem mestu, kamor je bila prepričana Meta rožnata svojca usteca. Planinski blagor!

Preobdala jo je moč goskega zraka in oči so ji skupaj lezle. Meta je hotela spat. Napravl sem ji iz bisazice majhno vzglavje, nakar je legla in takoj zaspala. Nad nama so se vedno podili sivi oblaki proti jugu, da je bilo sonce največkrat zakrito. Sicer pa pekočina itak ni bila posebno močna, tako da je delica lahko in dobro spala. Z obrazom je bila proti meni obrnjena in mirno je soplja. Spanje pa ji je bilo prignalo nekaj vročine v glavo, da so se ji delale rože na licih.

(Sledi šestnajsto nadaljevanje)

Cvetje v jeseni

Ivan Tavčar

daja naše snežnike in ki je že nekoliko deležen sosed Ratitove. Obdaja ga samo poznata lepota skorodne slovenske planine, ki ne pozna večnega snega ne nepodnih mlevov in ne divjih prepadov. Ali vzlic temu v svoji skromnosti motaler poplača truda polno pot, ki si jo storil prehoditi do tratnate njegove strehe. To sva občutila z Meto, ko sva obstala na vrhu. Do svojega sedemnajstega leta je živel v vzhodju pod Blegošem, a do danes še ni bila na njem. Če bi po vsej okolici Joveljova brda povpraševali, bi se takoj izkazalo, da vsaj dveh tretjin prebivalstva še nikdar ni bilo na Blegošu. Naši kmetje hodijo pač le tja, kamor jih vodi deč!

Meta se ni mogla odahnuti, tako so jo bili prevzeli vtisi lepega razgleda. Nebo sicer ni bilo prav jasno in sapa je podila oblake nad vrhom, da so kakor ovce hiteli proti jugu. Gorenski in kmetijski snežniki so se kazali v vsej svoji čistoti. Od Triglavu pa do Ojstrice sem ji moral našeti vse bele očke in navesti njihova imena. Odprl se je svet, o katerem se Meti do danes še sanjala ni!

Pravijo, da se proti jugu vidi Jadransko morje. Bil sem mogočkrat na Blegošu, ali morja nisem nikdar ugledal. Danes se je daleč tam spodaj nekaj kadijo; vzlic temu je dekle trdovrnatno trdilo, da natančno razločuje modro morje.

Nato sva se ozrla k strani, kjer leži bela slovenska Ljubljana. Kdor ima dobro oko, lahko opazi Ljubljanski grad, ali jaz ga nisem mogel nikdar opaziti. Mogoče pa je, da

Za «dragoceno» sliko... Mussolinijev portret

Ameriški zbiratelj umetnin dr. John S. se je podal na lov za umetninami tudi v Italijo. Kmalu je odkril «dragoceno» sliko starega slikarskega mojstra, ki jo je tudi kupil za zelo visoko ceno. Da bi se izognil italijanskemu zakonu, ki prepoveduje izvoz dragocenih in redkih slikarskih del, je dal sliko preplekati. Nato jo je poslal svojemu zaupnemu restavradorju v Chicago z naročilom, da odstrani barvo, ki je služila za kamuflažo. Čez nekaj tednov pa je prejel naslednji brzojav: «Prvo novojšo in drugo starejšo plast barve odstrani. Sem prišel do portreta Mussolinija. Ali naj odstranim tudi to plast barve?»

NISO BILI STRAHOVI

Neki angleški duhovnik v Ipswichu na Angleskem je bil poklican v neko hišo, da z molitvijo pomiri dušo, ki v hiši že več časa vsako noč strašijo. Stanovalec so bili namreč prepričani, da se vrača duh nekoga mornarja, ki se je na morju smrtno ponesrečil. Duhovnik je res prišel in prebil celo noč v hiši, kjer je, oblečen v mašniško oblačilo molil za verne duše. Predno pa je zjutraj zapustil hišo strahov, je svetoval gospodarju, naj tla na podstrešju potrese s trupom za podgane.

